

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

Економічний факультет

**Кафедра управління державними і корпоративними
фінансами**

**МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
до курсової роботи**

**з дисципліни
«СТРАХУВАННЯ»**

Харків – 2021

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри управління державними і корпоративними фінансами 1 лютого 2021 р., протокол № 9.

Призначено для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа і страхування» першого освітнього рівня (бакалавр).

Укладач

доц. О. Д. Стешенко

Рецензент

проф. І. Ю. Зайцева

ЗМІСТ

Вступ	4
1 Порядок виконання курсової роботи.....	4
2 Структура, зміст і обсяг курсової роботи.....	6
3 Оформлення курсової роботи	11
4 Підготовка та публічний захист курсової роботи.....	16
Список літератури.....	17
Додаток А. Зразок оформлення титульної сторінки.....	19
Додаток Б. Критерії оцінювання рівня знань студентів.....	20
Додаток В. Тематика курсових робіт.....	22
Додаток Г. Питання до іспиту.....	24
Додаток Д. Приклад оформлення таблиці.....	26

ВСТУП

Курсова робота є однією із ефективних форм самостійної роботи студентів. Вона підбиває підсумки опанування студентом теоретичного курсу й передбачає виконання індивідуального завдання.

Курсова робота – це індивідуальна письмова робота студента з елементами наукового дослідження, яка виконується під керівництвом одного з викладачів кафедри і є обов'язковою складовою частиною навчального плану.

Виконання курсової роботи є однією з найважливіших форм самостійної роботи студентів з вивчення навчальної дисципліни «Страховання». У процесі її підготовки студенти всебічно знайомляться з найважливішими проблемами страхового ринку як частини фінансової галузі; навчаються аналізувати сучасні напрямки діяльності суб'єктів страхової справи і робити на підставі цього правильні, науково обґрунтовані теоретичні і практичні висновки.

Метою виконання курсової роботи є розвиток мислення, творчих здібностей студента, прищеплення йому первинних навичок самостійної роботи, пов'язаної із пошуком, систематизацією та узагальненням наявної наукової та навчально-методичної літератури; поглибленим вивченням проблемного питання, теми, розділу навчальної дисципліни; формування умінь аналізувати і критично оцінювати досліджуваний науковий і практичний матеріал; оволодіння методами сучасних наукових досліджень.

Виконуючи курсову роботу, студенти набувають досвіду пов'язувати загальні теоретичні положення з конкретною дійсністю, практикою становлення і тенденціями розвитку страхового ринку в Україні і за кордоном.

1 ПОРЯДОК ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1 Тему роботи, як правило, студент обирає самостійно з тематики, розробленої та затвердженої кафедрою. Як виняток, студент сам може запропонувати актуальну проблему наукового

дослідження цієї дисципліни. У такому випадку, за згодою наукового керівника, тема подається для затвердження на засідання кафедри, а після схвалення вноситься до кафедральної тематики.

1.2 Вибравши тему курсової роботи, студент має визначити об'єкт, предмет і мету наукового дослідження.

1.3 Для проведення ґрунтовного наукового аналізу з теми дослідження складається план, який дає змогу виділити основні структурні одиниці роботи. Питання мають бути чітко і ясно сформульовані. Назва питання не може дублювати назву курсової роботи.

1.4 Визначення і добір матеріалу для курсового дослідження студент здійснює самостійно, консультуючись із науковим керівником. Важливим етапом є визначення необхідних джерел (нормативних, статистичних, звітних, публікацій у періодичних виданнях тощо), основної та допоміжної літератури, насамперед, монографічних досліджень, які мають розділи, що стосуються окремих питань курсової роботи.

Студент має знайти найповніші джерела для розкриття теми роботи, на їх основі показати дослідницьку новизну обраної проблеми й уміти охарактеризувати ці джерела.

1.5 При складанні списку використаної літератури за темою курсової роботи студент обов'язково має зазначити прізвище та ініціали автора, назву роботи, видавництво, місце та рік видання, сторінки. Якщо до списку входять журнальні публікації, то потрібно вказати прізвище та ініціали автора, назву статті, рік видання, номер та використані в роботі над темою сторінки.

1.6 Контроль за підготовкою й захистом курсової роботи покладається на наукового керівника. Безпосереднє керівництво написанням курсової роботи здійснює науковий керівник із професорсько-викладацького складу кафедри.

Науковий керівник курсової роботи:

- надає допомогу студенту в остаточному формулюванні теми, складанні плану та програми, доборі потрібного матеріалу;
- рекомендує студенту спеціальну, нормативну літературу й інформаційні джерела за вибраною темою курсової роботи;
- регулярно консулює студента, контролює протягом усього періоду графік виконання курсової роботи, її якість.

1.7 Курсова робота має характеризуватися логічністю, доказовістю, аргументованістю і відповідати таким вимогам:

- містити поглиблений аналіз досліджуваної теми;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення окремих напрямів діяльності досліджуваного об'єкта;
- бути належно оформленою;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу [19].

1.8 Курсова робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих пропозицій, до захисту не допускається.

2 СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОБСЯГ КУРСОВОЇ РОБОТИ

2.1 Зміст курсової роботи має відповідати навчальній програмі з дисципліни «Страховання», складеному і погодженому з керівником плану роботи та мати індивідуальний характер.

2.2 **Структура роботи така:** вступ; основна частина; висновки; список використаної літератури; додатки.

2.3 У **вступі** коротко обґрунтовуються мотивація вибору теми, її актуальність на сучасному етапі розвитку економічних відносин в Україні, вказуються мета, предмет та об'єкт дослідження, визначаються проблемні питання, які будуть досліджуватись у роботі.

Актуальність теми визначається у її зіставленні з широким колом подібних попередніх досліджень з урахуванням необхідності застосування нових наукових підходів до її аналізу та узагальнення.

Мета і завдання дослідження визначаються на основі актуальності вибраної теми та з визначенням кінцевого результату роботи.

Об'єкт дослідження визначається як вся сукупність зв'язків, відносин різних аспектів теорії та практики проблеми, яка є джерелом інформації, необхідної для дослідника (підприємство, галузь, народне господарство тощо).

Предмет – це тільки ті суттєві зв'язки та відносини, які підлягають безпосередньому вивченню в певній роботі, є головними, визначальними для конкретного дослідження (наприклад, визначення ринку майнового страхування; дослідження страхового захисту громадян тощо).

2.4 **Основна частина** роботи поділяється на два розділи.

Перший розділ – теоретичний. У ньому розкриваються науково-теоретичні положення і поняття з досліджуваної теми, висвітлюються сутність досліджуваної проблеми, історичні аспекти питання, розглядається законодавча і нормативна база, методи, використовувані для аналізу даної проблеми, особливості вивчення даної теми в сучасних умовах, іноземний досвід. При використанні думки різних авторів необхідно посилатися на джерело інформації (10-12 сторінок).

Другий розділ – практичний, предметом дослідження якого є оптимізація вибору страхового продукту.

Мета виконання розділу: проаналізувати та порівняти пропозиції 3-5 страхових компаній з обраного виду страхування, обрати найбільш оптимальний варіант із запропонованих.

При виконанні цього завдання необхідно дотримуватися таких правил.

ПРАВИЛО 1: провести моніторинг страхових компаній.

Запропоновані критерії вибору страховика:

1) *рейтинг надійності*. Положення страховика серед інших на ринку страхування можна перевірити у профільних та ділових інтернет-виданнях, зокрема на основі рейтингу, наведеного на офіційних сайтах страхування [16, 17, 18].

За основу беруться соціологічні опитування або фінансова звітність, яку компанія оприлюднює щорічно на своєму офіційному сайті. Страхова компанія із бездоганною репутацією за шкалою рейтингу надійності перебуває на позиції «А» із можливих «А», «В», «С» (таблиця 2.1);

2) *фінансовий стан*. Аналіз основних показників фінансового стану страхової компанії за останні три роки (активи, страхові резерви, страхові премії). Аналіз слід провести за допомогою таблиць, графіків, діаграм, зробити висновки. Фінансову стійкість страховика та достовірність його фінансового звіту встановлює зовнішній аудит [2]. Із

інформацією про незалежного аудитора та висновками аудиторської перевірки також можна ознайомитися у фінансовій звітності. Слід врахувати, що страховий резерв постійно поповнюється і не може бути нульовим; а розмір власних активів страховика має бути більшим за розмір його страхових резервів;

Таблиця 2.1 – Рейтинг надійності страховика [3]

uainsAAA	Страхова компанія характеризується найвищою фінансовою надійністю (стійкістю) у порівнянні з іншими українськими страховими компаніями
uainsAA	Страхова компанія характеризується дуже високою фінансовою надійністю (стійкістю) порівняно з іншими українськими страховими компаніями
uainsA	Страхова компанія характеризується високою фінансовою надійністю (стійкістю) порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Рівень фінансової стійкості (надійності) чутливий до несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uainsBBB	Страхова компанія характеризується достатньою фінансовою надійністю (стійкістю) порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Рівень фінансової стійкості (надійності) залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uainsBB	Страхова компанія характеризується фінансовою надійністю (стійкістю), нижче за достатню порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Висока залежність рівня кредитоспроможності від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uainsB	Страхова компанія характеризується низькою фінансовою надійністю (стійкістю) порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Дуже висока залежність рівня фінансової надійності (стійкості) від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов
uainsCCC	Страхова компанія характеризується дуже низькою фінансовою надійністю (стійкістю) порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Потенційна вірогідність дефолту
uainsCC	Страхова компанія характеризується високою вірогідністю дефолту
uainsC	Страхова компанія очікує дефолт за страховими та борговими зобов'язаннями

3) *відкритість*: членство в асоціаціях, велика кількість посередників, доступність до фінансових звітів, інформації про акціонерів та топ-менеджерів. Якщо власниками є група акціонерів, це виключає прийняття рішень однією особою і мінімізує ризик неефективних та протиправних дій;

4) *рівень сервісу*. Проаналізувати наявність: калькулятору ціни страхової премії; акцій, дисконтів; онлайн-чата; можливості оформлення полісу за кордоном тощо. Перевірити, чи можна зв'язатися вайбером або скайпом з страховим менеджером, чи є мобільний додаток або смс-підтримка. Також треба звернути увагу на асортимент додаткових послуг страхової компанії. Наприклад у медичному страхуванні це може бути: медичне обслуговування на дому, спеціальні програми для дітей тощо;

5) *рівень виплат*, а саме співвідношення страхових виплат, які компанія відшкодувала потерпілим, до страхових премій, які вона отримала від продажу страховок. Якщо рівень виплат вище 25 %, це свідчить, що страхова компанія активно платить страхове відшкодування. Якщо рівень виплат менший, тоді варто замислитися, чи покриває страховка всі необхідні клієнтам потреби? Або ж у договорах прописані такі умови, за якими страхувальник не отримає відшкодування, коли звернеться за допомогою.

ПРАВИЛО 2: проаналізувати договір страхування [5].

При підписанні договору страхування слід враховувати такі його характеристики:

1 Франшиза – сума грошей, яку вам не відшкодує страхова компанія. Чим більше франшиза, тим більше ваш особистий ризик, а тому менше страховий внесок. Дехто використовує франшизу з метою заощадження.

2 Страхові компанії часто пропонують різні рівні страхування. Купуючи поліс за досить низькою ціною, доцільно довідатися про тип страхування і межі його покриття.

3 Спеціальні ліміти. У всіх договорах страхування містяться розділи, в яких зазначено ліміти сум до виплати. Цей нюанс дуже важливий при подачі заяви на виплату. Він поширюється на всі види страхування. Слід визначити, які покриття ризиків обмежені і в чому полягають ці обмеження.

4 Періоди очікування та особливі випадки. Деякі види договорів передбачають періоди очікування, перш ніж страхування вступить у дію. Наприклад, в страхуванні на випадок критичних захворювань, госпіталізації, хірургічного втручання передбачений період очікування, а в страхуванні життя – період очікування щодо суїциду. Це лише деякі з прикладів, тому слід підкреслити час, коли страхування вступає в дію, і чи передбачені періоди очікування або особливі випадки в межах конкретного договору, який ви маєте намір придбати [9].

5 Основою для врегулювання збитків є умови, згідно з якими мають здійснюватися відшкодування за заявою на виплату.

ПРАВИЛО 3: визначити найбільш прийнятну вартість страхових послуг.

Проводячи порівняльну характеристику страхових компаній, доцільно взяти за основу дослідження програми середнього рівня цін та комплексу послуг, до яких входять такі критерії порівняння:

- ціна страхового полісу (страховий тариф);
- співвідношення страхової суми до страхового платежу;
- період дії договору;
- розмір страхової суми;
- комплексність полісу за базовими послугами обраного виду страхування [11].

Залежно від досвіду страхових випадків, андеррайтингу страхової компанії, ставки будуть різними. Деякі страхові компанії можуть надавати знижки, націлені на статус клієнта. Від того, наскільки ваш статус збігається зі статусом страхової компанії, залежить рівень ціни на страхування для вас.

При порівнянні можна використовувати рейтингову шкалу щодо оцінювання кожного показника в межах: 0 – відсутнє, 1 – частково, 2 – присутнє повністю.

Рейтинг компаній щодо обраного страхового продукту за критеріями доцільно показати у вигляді таблиці. Орієнтований приклад рейтингової таблиці наведено у додатку Д.

Враховуючи всі переваги та недоліки програм страхових компаній щодо обраного страхового продукту, слід зробити *висновок*:

1) про вибір пропозицій щодо страхового продукту на ринку страхування;

2) комплексність полісу та відношення ціни до послуг;

3) якість обслуговування;

4) виплату страхових сум;

5) відзиви страхувальників. Вірити відзивам в інтернеті не завжди варто. В основному їх пишуть на замовлення. Краще пошукати відомих клієнтів або отримати рекомендації від людей, які вже мають позитивний досвід обслуговування .

Рекомендований обсяг розділу – 12–15 сторінок.

2.5 Для розкриття теми курсової роботи необхідно використовувати цифрові та статистичні дані. Якість роботи підвищується з використанням у ній практичних даних страхових компаній. Цифровий матеріал має бути поданий у вигляді таблиць, схем, діаграм та графіків, які ілюструють викладені теоретичні положення і слугують базою обґрунтованих висновків і пропозицій.

2.6 У висновках стисло формулюються основні результати дослідження, узагальнюються рекомендації та пропозиції автора курсової роботи, які мають бути конкретними і базуватися на аналізі теоретичного і практичного матеріалу.

3 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1 Загальні вимоги

3.1.1 Робота має виконуватися державною (українською) мовою. Викладення повинне мати науковий характер, бути чітким, без орфографічних і синтаксичних помилок, логічно послідовним. Пряме переписування матеріалів з літературних джерел неприпустиме.

3.1.2 Робота має бути надрукована на комп'ютері на одному боці стандартних аркушів паперу формату А4 через 1,5 міжрядкового інтервалу, 28 – 30 рядків на сторінку, до 65 знаків у рядку. Шрифт Times New Roman, кегль 14. Сторінки повинні мати поля: ліве –30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм. Абзаци і відступи – 1,25 см.

Надрукований текст має бути чітким, чорного кольору. Щільність тексту – однакова по всій роботі.

3.1.3 Друкарські помилки, описки, графічні неточності, які виявилися під час написання роботи, можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням корегуючою рідиною та нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента рисунка) комп'ютерним способом. На одній сторінці допускається не більше двох виправлень [19].

3.1.4 Першою сторінкою роботи є титульна, яка оформляється за зразком (додаток А).

3.1.5 На наступній сторінці після титульної подається зміст роботи із зазначенням сторінок. Зміст містить назви всіх розділів та параграфів роботи і номери їх початкових сторінок. Зміст має містити всі заголовки, які є в роботі, починаючи зі вступу і закінчуючи додатками.

3.1.6 Кожен розділ роботи разом із заголовком має починатися з нової сторінки. Текст основної частини роботи поділяється на розділи і параграфи згідно з планом.

3.1.7 Заголовки структурних частин роботи – «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» – друкуються великими літерами посередині рядка. Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом має дорівнювати 3–4 інтервалам основного тексту.

3.1 Нумерація

3.2.1 Сторінки курсової роботи мають бути пронумеровані арабськими цифрами (в правому нижньому куті без тире, крапки та знака «№»). Нумерація має бути наскрізною від титульної сторінки до останньої сторінки, включаючи всі ілюстрації та додатки. На титульній сторінці номер не ставиться [19].

3.2.2 «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» не нумерують як розділи. Тобто не можна друкувати «1. Вступ» чи «Розділ 4.

Висновки». Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, використовуючи номер розділу і порядковий номер підрозділу, між якими ставиться крапка. У кінці номера підрозділу крапка не ставиться, наприклад: «1.2» (другий підрозділ першого розділу), після чого в тому ж рядку друкують заголовок підрозділу.

3.2.3 Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти, діаграми) і таблиці необхідно розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Якщо ілюстрації і таблиці розміщені на окремих сторінках, ці сторінки нумерують за загальною нумерацією сторінок. Таблицю чи ілюстрацію на аркуші формату, більшого за А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або в додатках [19].

3.2.4 Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, наведених у додатках. Номер ілюстрації має складатися з номера розділу та порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку. Наприклад: «Рисунок 1.2» (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву та пояснювальні написи розміщують послідовно під ілюстрацією [19].

3.2.5 Таблиці нумерують послідовно у межах розділу (за винятком таблиць, поданих у додатках). Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 1.4 (четверта таблиця першого розділу). Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, над її продовженням на наступній сторінці вказують: «Продовження таблиці 1.4.» Назву таблиці не підкреслюють.

3.2.6 Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Номери формул пишуть біля правого поля сторінки на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад (3.1) – перша формула третього розділу.

3.3 Ілюстрації

3.3.1 Текст може доповнюватися ілюстративним матеріалом у вигляді графіків, діаграм, схем тощо (рисунок 3.1).

Зміст *ілюстрацій* має допомагати кращому розкриттю теми, наочно ілюструвати думки автора і тому в тексті на кожен з них має бути посилання з коментарем.

3.3.2 Підпис під ілюстрацією зазвичай має такі основні елементи:

- назва графічного сюжету, що позначається словом «Рисунок»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із стислою характеристикою зображеного;
- експлікацію – пояснення деталей сюжету, позначених на ілюстрації цифрами тощо [19].

3.3.3 Нумераційний заголовок («Рисунок 1», «Рисунок 2») розміщують під графіком (схемою) поряд із тематичним заголовком посередині. Перед рисунком та після нього залишається вільний рядок.

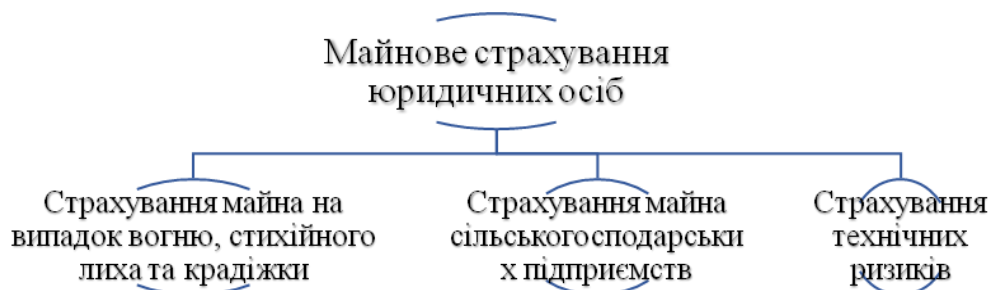


Рисунок 3.1 - Види майнового страхування

3.3.4 Тематичний заголовок ілюстрації розміщують після нумераційного. За необхідності далі наводять пояснювальні дані.

3.3.5 Недоцільно оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, у яких лише повторюється те, що міститься в підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де потрібно вказати на неї, розміщують посилання

у вигляді виразу в круглих дужках «(рисунок 3.1)» або зворот типу «... як це видно з рисунка 3.1».

3.4 Таблиці

3.4.1 Цифровий матеріал, як правило, оформляється у вигляді таблиць. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею через рядок з абзацу. Назву та слово «Таблиця» починають з великої літери.

3.4.2 Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті так, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку роботи або з поворотом за рухом годинникової стрілки. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на наступну сторінку. При перенесенні частини таблиці на наступну сторінку назву розміщують тільки над першою частиною таблиці, а над іншими вказують «Продовження таблиці...», заголовки граф повторюють над кожною наступною частиною.

3.4.3 Посилання у тексті на таблиці мають бути у такому вигляді: «у таблиці 1.1». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вживати слово «дивись»: наприклад, «дивись таблицю 1.1».

Таблиця 1.1 – Види майна, що підлягає страхуванню

Група	Що входить у групу
предмети внутрішнього оздоблення і домашньої обстановки	меблі, килими, гардини, картини, фотографії
готівка та цінні речі	документи, гроші готівкою та на розрахунковій карті цінні папери, прикраси, коштовне каміння, антикваріат
інше домашнє майно	вбудовані меблі, кухні, домашні тварини, садові інструменти, антени, тенти, човни, інваліда візки

4 ПІДГОТОВКА ТА ПУБЛІЧНИЙ ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1 Після написання курсова робота у зброшурованому вигляді передається науковому керівникові для перевірки, а потім на кафедру для реєстрації.

4.2 Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка кафедри перед комісією в складі не менше двох викладачів кафедри, за участю наукового керівника курсової роботи.

4.3 До захисту допускаються студенти, які повністю виконали всі вимоги до курсової роботи.

4.4 Захист складається з короткої доповіді студента про виконану роботу та відповідей на запитання членів комісії. Для виступу студентів відводиться до семи хвилин. Доповідь має містити:

- чітке формулювання проблеми;
- обґрунтування її актуальності;
- визначення мети та завдання курсової роботи;
- викладення автором роботи зроблених узагальнень, висновків конкретних рекомендацій за темою дослідження.

Після цього студент зобов'язаний відповісти на запитання членів комісії та присутніх, дати аргументовані роз'яснення тощо.

4.5 Члени комісії, ознайомившись із курсовою роботою та заслухавши студента, оцінюють роботу за чотирибальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та в балах (додаток Б).

4.6 Після захисту курсова робота передається на зберігання на кафедру університету, викладачем якої здійснювалося наукове керівництво.

4.7 За пропозицією комісії відзначаються кращі роботи.

Для дослідження означених тематичних завдань до курсової роботи (додаток В) доцільно користуватися офіційними державними сайтами.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Про страхування : Закон України від 7.03.1996 р. № 85/96-ВР [зі змінами станом на 06.09.2012 р.]. URL : <http://portal.rada.gov.ua>.
- 2 Базилевич В. Страхування : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 607 с.
- 3 Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування : навч. посіб. Львів, 2014. 328 с.
- 4 Козьменко О. В., Козьменко С. М., Васильєва Т. А. Нові вектори розвитку страхового ринку України : монографія. Суми : Університетська книга, 2012. 316 с.
- 5 Кропельницька С. О., Плещ І. І. Страхові послуги : навч. посіб. Івано-Франківськ : ДВНЗ Прикарпатський національний ун-т ім. В. Стефаника, 2013. 390 с.
- 6 Мамчур Р. М. Страхування : навч. посіб. Київ : «ЦП «Компринт», 2016. 172 с.
- 7 Мних М. В. Перестрахування : посіб. Київ, 2012. 325 с.
- 8 Неізнана О. В. Страхові послуги. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2017. 180 с.
- 9 Стещенко О. Д. Страхові послуги : навч. посіб. Харків : УкрДАЗТ, 2012. 224 с.
- 10 Страхові послуги : навч. посіб. / Д. І. Дема, О. М. Віленчук, І. В. Дем'янюк; за заг. ред. Д. І. Деми. Київ : Алерта, 2013. 484 с.
- 11 Фисун І. В. Страхування : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2018. 240 с.
- 12 Офіційний портал Верховної Ради України. URL : <http://portal.rada.gov.ua>.
- 13 Офіційний сайт Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України. URL : <http://www.dfp.gov.ua/>.
- 14 Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL : <http://kmu.gov.ua>.
- 15 Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.gov.ua>.
- 16 Страхування в Україні. URL : <http://forsnsurer.com>.
- 17 Офіційний сайт МТСБУ. URL: <http://mtsbu.ua>.

18 Ліга страхових організацій України. URL :
<http://uainsur.com>.

19 Методичний посібник з додержання вимог
нормоконтролю у студентській навчальній звітності. URL :
[https://kart.edu.ua/wp-
content/uploads/2020/05/posibnuk_z_normokontrolu.pdf](https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/posibnuk_z_normokontrolu.pdf).

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульної сторінки курсової роботи

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту
Кафедра «Управління державними і корпоративними фінансами»

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Страхування» на тему

«МАЙНОВЕ СТРАХУВАННЯ»

Студента курсу групи

(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник:

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

Оцінка ECTS: _____

Члени комісії:

(підпис) (ініціали та прізвище)

(підпис) (ініціали та прізвище)

20....

ДОДАТОК Б

Критерії оцінювання рівня знань студентів

«Відмінно» (А, 90–100 балів) – заслуговує студент, який успішно виконав курсову роботу та під час захисту дає логічно побудовані, послідовні, обґрунтовані відповіді на поставлені запитання; уміло використовує аналіз та влучно підбирає критерії для порівняння загальнотеоретичних понять. Вільно володіє термінологією при характеристиці різноманітних понять, уміє виділяти й оцінювати корінні проблеми у сфері страхової діяльності.

«Добре» (В, 82–89, дуже добре; С, 75–81, добре) – заслуговує студент, який володіє повним обсягом знань відповідно до навчальної програми, але припускається неточності у відповіді; не завжди може аргументувати та захистити висловлені ним думки й положення; має певні навички аналітичної діяльності, але не завжди може використати їх у відповіді; опрацював усі рекомендовані джерела, але недостатньо оперує ними; використовує для відповіді положення тільки окремих наукових праць; припускається окремих непринципових помилок при відповіді.

«Задовільно» (D, 68–74, задовільно; E, 61–67, достатньо) – заслуговує студент, який виявив знання не менше $\frac{2}{3}$ (70 %) навчального матеріалу, але має низький рівень навичок аналітичної роботи, не завжди може використати отриману інформацію при розгляді загальнотеоретичних проблем; має недостатні навички систематизації та узагальнення матеріалу; виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, потрібному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності, але припускається помилок у відповіді.

«Незадовільно» (FХ, 35–60, незадовільно) – виставляється студенту, який виявив істотні прогалини у знаннях основного навчально-програмного матеріалу, припустився принципових помилок у виконанні кваліфікаційних завдань і не може продовжити навчання без додаткових знань.

Шкала оцінювання знань

Рейтинговий показник	Оцінка у національній шкалі	Оцінка ECTS
90–100	5 (відмінно)	A (відмінно)
82–89	4 (добре)	B (дуже добре)
75–81		C (добре)
68–74	3 (задовільно)	D (задовільно)
61–67		E (достатньо)
35–60	2 (незадовільно)	FX (незадовільно) повторного

Система оцінювання знань студентів за кредитно-модульною системою з курсової роботи

Модуль 1	Модуль 2	Сума
Підготовка курсової роботи	Захист курсової роботи	100
75	25	

ДОДАТОК В

Тематика курсових робіт з дисципліни «Страховання»

1 Особисте страхування як складова система страхового захисту населення.

2 Джерела формування портфеля майнового страхування та чинники поліпшення його якості.

3 Тенденції та перспективи розвитку страхування відповідальності.

4 Майнове страхування в Україні та перспективи його розвитку.

5 Страхування морського транспорту та напрями його удосконалення.

6 Страхування авіаційного транспорту та напрями його удосконалення.

7 Страхування залізничного транспорту та напрями його удосконалення.

8 Особливості управління ризиками автотранспортного страхування.

9 Медичне страхування громадян та перспективи його розвитку.

10 Економічна необхідність та значення комплексного страхового захисту підприємств.

11 Сучасний стан та перспективи розвитку автострахування в Україні.

12 Страхування сільськогосподарських культур: проблеми та перспективи.

13 Умови страхування фінансових ризиків.

14 Дослідження ринку добровільного пенсійного страхування України та його роль у забезпеченні соціального захисту населення.

15 Проблеми та перспективи розвитку страхування від нещасних випадків в Україні.

16 Розвиток ринку страхування життя України у контексті підвищення якості життя і добробуту громадян.

17 Страхування майна від технічних ризиків та ризиків протиправних дій та напрями його удосконалення.

- 18 Страхування фінансово-кредитних ризиків та напрями його удосконалення.
- 19 Страхування відповідальності роботодавців та товаровиробників та напрями його удосконалення.
- 20 Страхування вантажів та напрями його удосконалення.
- 21 Страхування кредитного портфелю банку.
- 22 Стан розвитку страхування відповідальності роботодавців.
- 23 Тенденції розвитку страхування відповідальності товаровиробників.
- 24 Застосування особистих видів страхування в підприємницькій та кредитно-фінансовій сферах діяльності.
- 25 Процедури укладання договору страхування майна від вогню.
- 26 Страхування домашніх тварин.
- 27 Страхування майна юридичних осіб.
- 28 Туристичне страхування: проблеми і перспективи розвитку.
- 29 Страхування будівельно-монтажних ризиків.
- 30 Страхування фінансових ризиків.

ДОДАТОК Г

Питання до іспиту

- 1 Історичні аспекти виникнення і розвитку страхування.
- 2 Економічна сутність страхування. Функції страхування.
- 3 Принципи страхування. Роль страхування в активізації бізнесу.
- 4 Сфери застосування страхування. Місце страхування в системі економічних категорій.
- 5 Основні класифікації страхування: за об'єктами страхування, за родом небезпеки, за формами проведення.
- 6 Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників.
- 7 Медичне страхування: обов'язкове та добровільне.
- 8 Загальна характеристика страхового ринку України.
- 9 Страхова компанія як частина ринкової інфраструктури.
- 10 Необхідність і значення державного нагляду за страхуванням.
- 11 Доходи, витрати і прибуток страховика.
- 12 Страхування майна промислових підприємств.
- 13 Особливості страхування сільськогосподарських підприємств.
- 14 Страхування транспортних засобів.
- 15 Страхування майна громадян: будівель і споруд; тварин; домашнього та іншого майна.
- 16 Особливості та класифікація особистого страхування.
- 17 Страхування на випадок смерті. Змішане страхування життя.
- 18 Страхування пенсій (ренти).
- 19 Колективне страхування та страхування від нещасних випадків.
- 20 Поняття та сутність страхування відповідальності.
- 21 Страхування цивільної відповідальності перевізника.
- 22 Страхування професійної відповідальності.
- 23 Страхування відповідальності на випадок заподіяння шкоди в процесі господарської діяльності.
- 24 Кредитне страхування.

- 25 Сутність і значення перестраховування. Форми перестраховування.
- 26 Зміст та види договорів перестраховування.
- 27 Порівняльний аналіз методів перестраховування.
- 28 Непропорційне перестраховування: на базі ексцеденту збитку, на базі ексцеденту збитковості.
- 29 Поняття фінансової надійності страховика та її значення.
- 30 Страховий маркетинг.
- 31 Страхові договори, порядок їх підготовки та укладання. Контроль за виконанням договорів.
- 32 Оцінка ризику та визначення доцільності його страхування.
- 33 Транспортне страхування вантажів (карго).
- 34 Страхові об'єднання на ринку України.
- 35 Страхування відповідальності власників наземних транспортних засобів.

ДОДАТОК Д

Таблиця Д.1 – Порівняльна характеристика ТОП-3 страхових компаній вітчизняного ринку індивідуального медичного страхування

Страхова компанія / назва програм з ДМС	Види послуг, що надаються											
	Швидка невідкладна допомога	Екстрена стаціонарна допомога	Медикаментозна допомога	Амбулаторне лікування	Стоматологія	Категорія застрахованих осіб – працездатні	Територія покриття, Україна	Строк дії договору, 1 рік	Розмір страхової суми, (60-70 тис. грн.)	Вартість полісу, грн/рік (2-3 тис. грн.)	*Можливі варіанти вартості полісу від різниці набору послуг, грн	Співвідношення ціни полісу до страхової суми
Провідна/ «Медицина для кожного - Класик»	2	2	1	2	0	2	2	2	0 (25000)	2 (2 900)	750-18 260	0
УНІКА «Стандарт»	2	2	2	1	1	1	2	2	2 (75000)	0 (8760)	8760 - 18980	0
АХА Страхування/ «Стандарт»	2	2	2	2	0	2	2	2	2 (72000)	2 (2040)	1080 - 2880	2

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ
до курсової роботи

з дисципліни
«СТРАХУВАННЯ»

Відповідальний за випуск Стешенко О. Д.

Редактор Решетилова В. В.

Підписано до друку 05.04.21 р.

Формат паперу 60x84 1/16. Папір писальний.

Умовн.-друк.арк. 1,0. Тираж 5. Замовлення №

Видавець та виготовлювач Український державний університет
залізничного транспорту,
61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха, 7.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018 р.